

In passagier illegal sa derasa

Il mustgin-tigher ha piazzà ova sin ils pausadis da la A13

■ (anr/ac) Il mustgin-tigher sa derasa per lung da la A13 en il chantun Grischun. Quel fatg cumprovan retschertgas instradadas da l'Uffizi chantunal per la natira e l'ambient. Ova da l'insect han ins chattà en traplas piazzadas l'onn passà en il Mesauc e sin ils pausadis d'autostrada Viamala en Tumleastga e Heidiland en la vischinanza da Maiavilla. La reputaziun dal mustgin-tigher n'è betg la meglra. Il mustgin oriundamain da chasa en l'intschess dal sidost da l'Asia cun in clima miaivel ed umid posseda l'abiltad da transferir dus tozzels divers virus dad in carstgaun a l'auter. In tschert renum ha il mustgin retschavì l'onn passà en connex cun ils gieus olimpics en la Brasilia. Là ha el derasà il virus zika è chaschunà ina infecziun tar pliras persunas. Ova dal mustgin-tigher han las retschertgas da l'Uffizi chantunal per la natira e l'ambient cumprovà en diversas traplas postadas per lung da l'autostrada A13 en il Mesauc e sin ils pausadis d'autostrada Viamala e Heidiland. En 15 da las var 100 traplas ha il chantun chattà ova dal mustgin-tigher. Il motiv ch'il chantun ha concentrà sias examinaziuns per lung da l'autostrada A13 è, tenor *Marco Lafranchi* da l'uffizi per la natira e l'ambient, la moda da sa mover dal mustgin. Sias abiltads da sgular èn fitg restrenschidas e surpassan strusch ils tschient meters. Dentant sa derasa il mustgin sco passagier illegal en autos e camiuns. Per quel motiv valitescha il chantun las cumprovas en il nord da las Alps per plitost casualas en connex cun il transports dal mustgin nà dal sid. En il chantun Tessin è l'existenza dal mustgin-tigher enconuschenta dapi intgins onns pli u main en l'entir intschess dal chantun. Sia derasaziun vegn sustegnida da las midadas climaticas cun unvierns pli miaivels. Sco quai che Lafranchi ha explitgà na possia il mustgin sez strusch supportar l'enviern. Sia ova dentant schon, quai hajan las experiencias en il chantun Tessin mussà. Insumma vala l'ova dal mustgin per fitg resistent. El plazzescha

Clima e traffic promovan la derasaziun dal mustgin-tigher che vala per mulestus e cun potenzial per derasar infecziuns.

FOTO UFFIZI PER LA NATIRA E L'AMBIENT

l'ova gist sur il spievel da l'aua. In pitschen quantum d'aua per exempel dad in magiel tanscha. L'ova po supportar fasas pli sitgas e sco menziunà l'enviern ed il mustgin-tigher nascha l'onn proxim sche l'ova retschaiva nova umiditad.

In insect mulestus

Il mustgin-tigher sez vala per mulestus ed appreziescha il sang uman. Sias piztgadas nun èn fitg empernaivlas. Il privel dad ina infecziun entras ina piztgada dal mustgin immigrà è actualmain minim. Lafranchi ha punctuà ch'il mustgin stuess piztgà ina persuna infectada dad in dals virus pussaivels da vegnir transmess dal mustgin-tigher per silsuenter piztgà ina ulteriura persuna. El ha ditg ch'il chantun veglia augmentar la surveglianza dal radius d'aziun dal mustgin e reducir sia populaziun

gist per minimar il risiko dad infecziuns. Uschia è planisà da plazzar l'onn current traplas dad ova en las ulteriuras valladas dal sid dal chantun Grischun ed en la Val dal Rain. Per pudair examinar sch'il mustgin sa derasa vinavant en il Grischun e sch'ina eventuala populaziun ha pudì surviver l'enviern. Il chantun tschertga la collavuraziun cun la populaziun e cun las vischnancas. El propona diversas mesiras per restrenschier las pussaivladads dal mustgin-tigher da metter ova. Uschia scriva il chantun en ina brochura d'infurmaziun da dustar tuttas pussaivladads dad aua stabla. Curclar butschins cun aua da bagnar, svidar regularmain bogns dad uffants, svidar ils plats dals vaschs da flurs ed impedir da plazzar ova. En aua currenta na po l'ova dal mustgin betg surviver. Era qua sa basan las infurmaziuns dal chantun

sin experiencias fatgas en il chantun Tessin. Experiences sa cumprovadas, sco quai che Lafranchi ha explitgà.

Stgir cun sdrimas alvas

Il mustgin-tigher sumeglia nà da sia constellaziun e grondezza il mustgin ordinari enconuschent en nossas regiuns. El è dentant pli stgir e posseda sdrimas alvas che dattan ad el il num. Il mustgin-tigher vala per pulit aggressiv e piztga pliras giadas e quai durant il di. Grazia a sia abiltad da plazzar ova en pitschnas restanzas dad aua po il mustgin-tigher surviver e sa derasar en spazis urbans. L'uffizi per la natira e l'ambient supplitgescha la populaziun dad annunziar scuvertas dal nov mustgin. En l'Europa èn ils emprims mustgins-tigher enconuschents dapi ils onns 90 dal tschientaner passà.